

Herintreder in

de Singlehanded

solo over IJsselmeer en Wad

De Singlehanded is de oer-solo-prestatietocht over IJsselmeer en Waddenzee. Ooit bedacht door de illustere architect Reid uit Workum. Op 20 oktober startte de 31e editie. De regels zijn simpel: haal een stempel in de meldhavens die je bij de start in Lelystad krijgt opgegeven, zorg dat je vóór woensdag 14.00 uur terug bent en gebruik zo min mogelijk de motor. Verder ben je verplicht om per 24 uur ten minste 8 uur aaneengesloten stil te liggen. Marc de Rooy deed al vier keer mee in een Albin Vega en won een keer. Dit jaar zeilde hij in een kajuitcatamaran.

Eerder had ik al ervaren dat de Singlehanded een soort crash-cursus 'leer uw boot kennen' is. En ik wil de *Sagitta* graag beter leren kennen; waar de Vega aanvoelde als een prettig zittende handschoen, is de *Sagitta* nog een wijde laars. Dat is soms comfortabel, maar je kan er ook over struikelen. Je kunt niet meer vertrouwen op je oude zeilgevoel. Dat mis ik door gebrek aan helling. Een vlaag bijvoorbeeld voel je niet aan die helling, maar aan acceleratie of zie je aan een ander getal op het log.

Dag 1 Zaterdag 20 oktober, begint met vrijwel geen wind, uit het noordwesten. Er ligt een hogedrukgebied stevig geparkeerd boven midden-Nederland. Volgens de gribfiles valt er in het noorden wel meer wind te verwachten dan in het zuiden. Dus: op naar het noorden. Voorlopig is zaterdag volkomen blak. Ik besluit naar Urk te varen en daar de eerste verplichte acht uur rust te nemen. Om 18.30 laat ik het anker vallen voor de haven. 7,5 Mijl in vijf uur...

Dag 2 Zondag al om 04.00 wakker: het waait! Nu mijlen maken! Eerst nog even het anker op. Na het grootzeil gehesen te hebben, haal ik zo enthousiast de ketting binnen dat ik niet goed oplet hoe de boot volvalt. Dat gaat over stuurboord richting dijk... Snel de fok erbij, op alleen grootzeil is de boot bijna niet aan het zeilen te krijgen. Helaas, er is te weinig ruimte om vaart te maken voor een overstag, dus ik noteer de eerste motorseconde. Na deze slechte start vaar ik met de bibbers in de benen de inktzwarte nacht in. 4 Beaufort kan dan opeens veel wind lijken.

Dan komt één van de mooiste stukken van de tocht; een sterrenhemel die ik nog niet eerder boven Nederland had gezien. In de gordel van het sterrenbeeld Orion blijken bijvoorbeeld niet enkele sterren te zitten, maar hele sterrenwolken. Voor de rest is er alleen het geknipper van boeien. Momenten als deze maken de Singlehanded bijzonder. Niet alleen de stress die je jezelf oplegt, maar ook de schoonheid van wereld, wind en water. Hoewel de dag nog veelbelovend begon, met 4 Beaufort uit WNW, neemt

de wind af en ruimt naar NO. Pas om een uur of drie 's middags ben ik bij de sluis in Kornwerderzand; een gemiddelde van 3 knoop. In het meest optimistische scenario heb je in de Singlehanded 62 uur beschikbaar om te zeilen en de afstand is deze keer – direct gemeten – grofweg 180 mijl. Met de snelheden tot nu toe is niet rond te varen.

Als ik na een verregend kruisrak over de Boontjes om zes uur eindelijk in Harlingen aanleg, heb ik daarom een sterke drang om door te zeilen naar de Meep. Ondanks de angst voor het kruisen in het donker in ondiep vaarwater met onverlichte tonnen. Door nu in de Meep te ankeren, kan ik de acht uur rust combineren met de twee uur verplichte ankertijd. Scheelt weer twee uur! Ook dit tochtje blijkt later een hoogtepunt. Er staat weer een beetje wind, de maan komt er bij en in serene stilte zeilen we over het wad. Zo stil, dat je je vanzelf zachtjes over de boot beweegt. Bij de West-Meep is het weer kruisen: de wind is inmiddels naar het oosten geruimd. Gelukkig kan ik mezelf zien varen op de elektronische kaart, zodat ik een redelijk idee heb wanneer de onverlichte tonnen voorbij kunnen komen. Toch blijft het spannend. Ik houd één oog strak op de dieptemeter, het andere op de kaart en houd ook nog wind, water en boeien buiten in de gaten. Bij de Zuid-Meep 17 laat ik het anker vallen in 2 meter diep water, vlak achter de drooggevallen plaat. Het is middernacht. Eindelijk tijd om eens wat te eten...

Dag 3 Om 7.30 gaat de wekker weer af. Bij het eerste ochtendlicht blijken er drie ankerliggers bij gekomen te zijn. Er staat ZO 5 en het is stervenskoud. Ankerop om de NOM 17 te ronden, een verplicht

routepunt. Daarna stuiven we met een knoop of 9-10 richting Terschelling. Op de Slenk kom ik de kruisende schepen tegen die op Terschelling hebben overnacht.

Bij de haven van Terschelling komt mijn slechtste moment van de hele Singlehanded. De haven is voor de wind in te zeilen, maar ik vertrouw er niet op dat ik in het kommetje bij de veersteiger de zeilen op tijd

gestreken zal hebben. Dus is het plan buiten de haven fok en grootzeil te strijken en dan de fok weer te hijsen om de haven in te lopen. Het strijken van de fok gaat prima, maar vervolgens krijg ik de boot niet meer goed in de wind en wordt het strijken van het grootzeil een drama. Tegen de tijd dat alles beneden is, zijn we een heel eind opgeschoven richting het dammetje van de Oostelijke Ras. De fok nu hijsen betekent zeker stranding. Dan toch maar op de motor. Helaas, het ding is ook stervenskoud. Hij start wel, met volgas in de vrijloop, maar als ik in lage toeren wil schakelen slaat 'ie af. Ik krijg 'm niet lopend in de voor- of achteruit. En dat een keer of vijf.

Tegen die tijd raakt het roer het eerste basalt, precies op de oostelijke hoek van de haveningang. Gelukkig gaat het erg rustig, maar blij word ik er niet van. Snel roer en zwaard omhoog. Even later kan ik afstappen en probeer ik de boot met de kop door wind en stroom te duwen. Na een tijdje is de motor eindelijk warm genoeg om te helpen en kom ik los. Ik meer af bij een werksteiger, waarna ik inspectiegaten opentrek om te kijken of er lekkage is. Die lijkt afwezig, dus na het scoren van een stempel op de kaart, veel koffie en een gebakken ei ga ik weer verder.

Bij Oudeschild heb ik mijn les geleerd en gaat het strijken gesmeerd: eerst het grootzeil, dan de fok. Ik meer af langs een binnenvaarder, haal een stempel en vaar een kwartier later weer naar buiten voor een potje kruisen naar Den Oever. Het is nu hoogwater, boven de Bollen staat voldoende water om een stuk te kunnen afsnijden. Als ik bij het Visjagersgaatje uitkom, zie ik een collega in een Grinde.

Je kruist bij het Visjagersgaatje een soort trechter in, omzoomd door lichttonnen én blinde boeien. Gaandeweg neemt de stroom toe, terwijl ook de wind verder aantrekt tot zo'n 25 knoop. Ik heb geen ruimte voor reven, maar trek wat extra twist in fok en grootzeil om de ergste druk kwijt te raken. Het is tweeënhalf uur hard werken, met volle concentratie op snelheid, windhoek, dieptemeter en tonnen. Als ik om half elf vastmaak bij de donkere Stevinsluis, heb ik genoten en een voldaan gevoel. Dat wordt nog versterkt als even later blijkt, dat ik de Grinde op 10 minuten heb gezet!

Dag 4 Dinsdag gaat het aandewindse rak naar Enkhuizen voorspoedig. Met een paar slagen arriveer ik na drie uur in Enkhuizen; een gemiddelde snelheid van zeven knoop. Na een snelle schutting gaat het richting Volendam ook weer hard. In een surf noteer ik 11.3 knoop! In Volendam snel een stempel en dan weer door, richting Pampus dat ik om 17.20 rond. In het laatste daglicht vraag ik me af of ik het rif eruit zal halen, maar laat het zitten als de Centrale Post IJsselmeer over NO 6 spreekt. Na een tijdje begint het inderdaad weer met 25 knopen te blazen. De golven staan in een hoek ten opzichte van de wind. Over bakboord duiken de twee boegen geregeld tegelijk onder water, terwijl we over stuurboord rustig liggen en veel vaart maken. Om 22.40 maken we vast bij de Houtribsluis. Na een laatste stukje kruisen meer ik om tien voor twaalf af bij Flevo Marina. Bij een borrel aan boord van een collega wordt mij gevraagd of ik nu blij ben met een cat. "Ja," kan ik antwoorden, "en ik begin eindelijk wat van die boot te begrijpen!"

De Singlehanded
is een soort
crash-cursus
'leer uw boot
kennen'

